

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 6 września 2022 r.

Pozycja 146

POSTANOWIENIE z dnia 30 czerwca 2022 r. Sygn. akt Ts 33/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych – przewodniczący
Stanisław Piotrowicz – sprawozdawca
Piotr Pszczółkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 16 lutego 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej K.J.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 22 lutego 2021 r. (data nadania) K.J. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, zakwestionowała zgodność:

– art. 258 § 1 oraz art. 260 § 2 zdanie drugie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153 poz. 1270, ze zm.; dalej: p.p.s.a.) z art. 10 ust. 2; art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

– art. 175 § 1 p.p.s.a. z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;

– art. 398²³ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, ze zm.) w zakresie zwrotu „jako sąd drugiej instancji”, z art. 10 ust. 2; art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;

– art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p.TK) „w zakresie, w jakim stosuje się na jego podstawie do rozpoznania wniosku o którym mowa w przepisie ustawę Kodeks Postępowania Cywilnego oraz ustawę o kosztach sądowych w sprawach

cywilnych”, z art. 7; art. 7 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 79 ust. 1; art. 79 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji.

2. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 10 sierpnia 2021 r. (doręczonym 24 sierpnia 2021 r.) skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi, do czego odniosła się pismem z 1 września 2021 r. (data nadania). Natomiast zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 3 listopada 2021 r. (doręczonym 10 listopada 2021 r.) wezwana została m.in. do wskazania sposobu naruszenia jej konstytucyjnych wolności lub praw oraz do uzasadnienia niezgodności zakwestionowanych w skardze norm z tymi wolnościami lub prawami. Pismem z 16 listopada 2021 r. (data nadania) skarżąca ustosunkowała się do tego zarządzenia.

3. Postanowieniem Trybunału Konstytucyjnego z 16 lutego 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 2 marca 2022 r.) skardze odmówiono nadania dalszego biegu. W uzasadnieniu wskazano, że skarga w części, w jakiej kwestionuje konstytucyjność art. 258 § 1, art. 260 § 2 zdanie drugie oraz art. 175 § 1 p.p.s.a., a także art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK z uwagi na to, że – zdaniem skarżącej – stanowiły podstawę postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]), nie spełnia wymogu określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż wniesiona została z uchybieniem terminu. Natomiast w części, w jakiej kwestionuje konstytucyjność art. 398²³ k.p.c. oraz art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK z uwagi na to, że stanowiły – zdaniem skarżącej – podstawę postanowienia Sądu Rejonowego z 6 października 2020 r. (sygn. akt [...]), Trybunał uznał, że skarga nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p.TK, albowiem nie wskazuje wolności lub praw skarżącej i sposobu w jaki jej zdaniem, zostały one naruszone oraz nie zawiera uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącej, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

4. Pismem z 7 marca 2022 r. (data nadania) skarżąca wniosła zażalenie na postanowienie Trybunału, zaskarżając je w całości i domagając się nadania skardze dalszego biegu. W zażaleniu, odnosząc się do pierwszej podstawy odmowy, skarżąca wskazała, że z treści art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK nie wynika, by wniosek o ustanowienie i wyznaczenie dla skarżącego pełnomocnika z urzędu podlegać miał badaniu przez Sąd Rejonowy, a termin wniesienia skargi konstytucyjnej przez pełnomocnika z urzędu miał być liczony na zasadach określonych przepisami postępowania cywilnego. Odnosząc się natomiast do drugiej podstawy odmowy, skarżąca wskazała, że określone w ustawie (u.o.t.p.TK) wymogi skargi konstytucyjnej nie nakazują uprawdopodobnienia lub wykazania przez skarżącego niekonstytucyjności przepisów. Skarżąca wyjaśniała także znaczenie oczywistej bezzasadności roszczenia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Badana skarga wniesiona została w konsekwencji dwóch orzeczeń wydanych w związku z dwoma, związanymi ze sobą postępowaniami sądowymi. Pierwszym orzeczeniem jest postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]);

dalej: postanowienie NSA). Drugim natomiast postanowienie Sądu Rejonowego z 6 października 2020 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie Sądu Rejonowego).

W części, w jakiej kwestionowane przepisy stanowiły podstawę postanowienia NSA, skarga została wniesiona z uchybieniem terminu. Złożone zażalenie nie podważyło tego ustalenia. Skarżąca nie odniosła się bowiem do wskazanych w zaskarżonym postanowieniu reguł liczenia terminu wniesienia skargi konstytucyjnej przez pełnomocnika z urzędu. Wskazała natomiast, że ustanowienie i wyznaczenie dla skarżącego pełnomocnika z urzędu podlegało badaniu przez Sąd Rejonowy. Do liczenia terminu wniesienia skargi konstytucyjnej przez pełnomocnika z urzędu istotne są daty: 1) doręczenia skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, 2) złożenia wniosku o ustanowienie i wyznaczenie dla siebie pełnomocnika z urzędu, 3) doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego albo uprawnomocnienia się postanowienia sądu o oddaleniu wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, albo doręczenia skarżącemu postanowienia oddalającego zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego (z zastrzeżeniem okoliczności zwolnienia pełnomocnika z wykonywania tego obowiązku, o czym szerzej mowa w uzasadnieniu postanowienia TK z 26 października 2021 r., sygn. SK 84/20, OTK ZU A/2021, poz. 58), a także 4) wniesienia skargi konstytucyjnej. Bliżej nieokreślone w zażaleniu okoliczności badania przez Sąd Rejonowy wniosku o ustanowienie i wyznaczenie pełnomocnika z urzędu nie stanowiły podstawy odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Również za chybiony należało uznać, podniesiony w zażaleniu zarzut, iż z treści art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK nie wynika możliwość liczenia terminu wniesienia skargi konstytucyjnej na zasadach określonych przepisami postępowania cywilnego. Zgodnie bowiem z art. 36 u.o.t.p.TK, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.). Zasada ta nie odnosi się jedynie do reguł liczenia terminu wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK), lecz do całej ustawy (u.o.t.p.TK). Zgodnie z zasadami wykładni prawa, odpowiednie zastosowanie przepisu może polegać na jego zastosowaniu wprost, zastosowaniu z odpowiednimi modyfikacjami lub na odmowie jego zastosowania ze względu na określone różnice (zob. L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2010, s. 244). Dlatego z powodu braku odrębnej regulacji w u.o.t.p.TK, w myśl art. 36 u.o.t.p.TK, termin wniesienia skargi oblicza się zgodnie z przepisami k.p.c., a wobec odesłania wynikającego z art. 165 § 1 k.p.c. – według przepisów prawa cywilnego, co szerzej wyjaśniono w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Okoliczność, że zasada odpowiedniego zastosowania przepisów k.p.c. w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym nie wynika wprost z art. 44 ust. 1 lecz z art. 36 u.o.t.p.TK, powoduje, iż podniesiony w zażaleniu argument nie podważa podstaw odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W części, w jakiej kwestionowane przepisy stanowiły podstawę postanowienia Sądu Rejonowego, skarga nie spełnia natomiast wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p.TK. Złożone zażalenie nie podważyło tego ustalenia. Oceny tej nie podważa bowiem, wskazane w zażaleniu wyjaśnienie, że określone w ustawie (u.o.t.p.TK) wymogi skargi konstytucyjnej nie nakazują uprawdopodobnienia ani wykazania przez skarżącego niekonstytucyjności przepisów. Odmowa nadania skardze dalszego biegu nie opierała się bowiem na takiej ocenie. Argumenty zażalenia nie odnoszą się również do uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, zgodnie z którym skarga nie wskazuje wolności lub praw skarżącej i sposobu w jaki jej zdaniem, zostały one naruszone oraz nie zawiera uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącej, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Nie zmieniają tego ustalenia, zaprezentowane w zażaleniu

definicje „oczywistej bezzasadności roszczenia”. Podstawy odmowy nadania skardze dalszego biegu nie stanowiła bowiem okoliczność zaklasyfikowania badanej skargi jako oczywiście bezzasadnej w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK, lecz ocena, że nie spełnia ona wymagań określonych w ustawie (art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK).

Ciężar uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem spoczywa na skarżącym (zob.: art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK oraz postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115), a Trybunał orzekając związany jest wskazanym w skardze zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK). Dlatego zarządzeniem sędziego Trybunału z 3 listopada 2021 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej m.in. przez wskazanie, w jaki sposób konstytucyjne wolności lub prawa skarżącej, wynikające ze wskazanych przepisów Konstytucji, zostały jej zdaniem naruszone oraz uzasadnienie niezgodności zakwestionowanych w skardze norm z tymi wolnościami lub prawami. Pismo skarżącej z 16 listopada 2021 r. (data nadania), stanowiące odpowiedź na otrzymane zarządzenie, nie doprowadziło jednak do usunięcia wskazanych braków. Z tego względu wydane zostało postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, a wniesione zażalenie nie podważyło podstaw tej odmowy.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.